

บทนำ

เรื่องขอเสนอของกระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทย
แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ตามที่โดยประชุม ณ กระทรวงการคลัง วันที่ ๗ และ ๒๐ มกราคม ๒๕๐๔ กับประชุม ณ
ธนาคารแห่งประเทศไทย วันที่ ๑๗ และ ๒๔ เดือนเดียวกัน เรื่องขอเสนอของกระทรวงการคลังและ
ธนาคารแห่งประเทศไทย แก้ไขเพิ่มเติมมาตราต่าง ๆ แห่งพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและ
สหกรณ์การเกษตร

โดยเสนอคณะกรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๒ พิจารณาขอเสนอแก้ไขเพิ่มเติมของกระทรวงการคลัง
และธนาคารแห่งประเทศไทยแล้ว ดังต่อไปนี้ (เลขลำดับมาตรา คือตามร่างที่พิจารณาในวาระที่ ๔)

ขอเสนอที่คณะกรรมการร่างกฎหมายทดลอง

มาตรา ๓ บทวิเคราะหบัญช คณะกรรมการร่างกฎหมายทดลองที่บทวิเคราะหบัญช "ผลิตผลการเกษตร"
ออก และแก้ไขเพิ่มเติมบทวิเคราะหบัญช "เกษตรกร" เป็นดังนี้

"เกษตรกร หมายความว่า บุคคลอยู่ประภคณอาชีพนในการทำนา การทำไร่ การทำสวน การเลี้ยงสัตว์
การประมง การเลี้ยงและสาวไหม หรือการทำนาเกลือ"

มาตรา ๑๐ (๕) การรับฝากเงิน คณะกรรมการร่างกฎหมายทดลองแก้ไขเพิ่มเติมเป็นดังนี้
"(๕) รับฝากเงินที่คงจ่ายคืนเมื่อทวงถาม หรือเมื่อถึงระยะเวลาอันกำหนด เว้นแต่ประเภทที่
ไร้เขตในการถอน"

ส่วนใน (๖) ของมาตราเดียวกัน ทดงให้แก้ไขเพิ่มเติมเป็นดังนี้
"(๖) ออก ชื่อ ชาย หรือเก็บเงินตามตัวเงินหรือตราสารเปลี่ยนชื่ออื่นใด"

มาตรา ๑๒ การกำกัณ คณะกรรมการร่างกฎหมายทดลองแก้ไขเป็นดังนี้

"มาตรา ๑๒ รัฐมนตรีอำนาจแทนกำกัณโดยทั่วไปนึ่งกิจการของธนาคาร เพื่อประโยชน์ในการนี้
รัฐมนตรีอำนาจตั้งบุคคลเพื่อตรวจสอบและรายงานกิจการและทรัพย์สินของธนาคาร แต่ไม่ว่าในกรณีใดรัฐมนตรี
จะตั้งไปตรวจสอบหรือรายงานเพื่อทราบกิจการหรือทรัพย์สินของเอกชนคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะชื่อหรือปรากฏ
อยู่ในธนาคารมิได้

เมื่อรัฐมนตรีได้รับรายงานจากผู้ตรวจสอบแล้ว ถ้าเห็นว่ากรทำเนิงานของธนาคารขัดกัณกิตติของรัฐมนตรี
หรืออยู่ในสัดกัณจะเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ธนาคารหรือแก่ประโยชน์ของประชาชน
รัฐมนตรีอำนาจสั่งหรือตั้งแก้ไขการดำเนินงานของธนาคารได้"

มาตรา ๑๕ (๒) ขอลำดับให้เป็นกรรมการ คณะกรรมการร่างกฎหมายทดลองที่ขอลำดับ "(๒)
เป็นกรรมการหรือดำรงตำแหน่งในธนาคารพาณิชย์" ออก

มาตรา ๑๒ กำหนดเวลาเสนอรายงานกิจการประจำปีของคณะรัฐมนตรี ตลอดแกจากหนึ่งร้อยยี่สิบวัน
เป็นหนึ่งร้อยยี่สิบวัน

มาตรา ๑๕ การจัดหาเงินทุน ตลอดแก้ไขเป็นดังต่อไปนี้

"(๑) กู้ยืมเงินจากที่คณะกรรมการเห็นสมควร" (ตัด "เพราะเป็นการกู้ยืมเงินเกินหนึ่งร้อยล้านบาท
ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี" ออก)

"(๒) ออกหุ้นกู้จากที่คณะกรรมการเห็นสมควรและได้รับความเห็นชอบของรัฐมนตรี" (แก้
"คณะรัฐมนตรี" เป็น "รัฐมนตรี")

ส่วนใน (๑) ของมาตราเดียวกัน คงตามเดิม

มาตรา ๑๖ จำกัดจำนวนหนี้สิน ตลอดแก้ไขเพิ่มเติมเป็นดังนี้

"จำนวนหนี้สินทั้งหมดของธนาคารตามมาตรา ๑๕ (๑) และ (๒) ต้องไม่เกินสี่เท่าของจำนวน
เงินมูลค่าหุ้นที่ชำระแล้ว เงินสำรอง และกำไรสะสม

ในการคำนวณหนี้สินตามความในวรรคก่อน ถ้าเป็นหนี้ที่นับเป็นเงินตราต่างประเทศ ให้คำนวณเป็นเงินตราไทย
โดยเทียบค่าเสมอภาคของเงินตราสกุลนั้น ในวันที่ซึ่งมีบัญชีบัญชีเงินที่ก่อให้เกิดหนี้สิน"

มาตรา ๑๗, ๑๘ และ ๑๙ ตรี การจัดสรรกำไร ตลอดแก้ไขของคณะกรรมการคลัง
ดังต่อไปนี้

"มาตรา ๑๗ กำไรสุทธิประจำปีที่เกิดจากการจัดสรรเพื่อจ่ายโบนัสตามมาตรา ๑๖ ให้โอนเข้า
บัญชีกำไรสะสม"

"มาตรา ๑๘ ห้ามมิให้ธนาคารจ่ายเงินปันผลแก่ผู้ถือหุ้นจากเงินประเภทอื่นนอกจากเงินกำไรสะสม"

"มาตรา ๑๘ ตรี ทุกคราวที่ธนาคารจ่ายเงินปันผล ให้ธนาคารจัดสรรกำไรสะสมไว้เป็นเงินสำรอง
ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของเงินปันผลที่จ่าย

เมื่อเงินสำรองตามวรรคก่อนมีจำนวนเท่ากับจำนวนเงินมูลค่าหุ้นที่ชำระแล้ว หรือมากกว่าแล้ว
ธนาคารจะงดการจัดสรรหรือลดจำนวนเงินที่จะจัดสรรเป็นเงินสำรองก็ได้"

ข้อเสนอคณะกรรมการร่างกฎหมายไม่ตกลง

ข้อเสนอการ ในการประชุมคณะกรรมการร่างกฎหมาย วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๐๘ ได้เสนอให้พิจารณ
ข้อเสนอของที่ประชุมคณะกรรมการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งเห็นว่าควรใช้ชื่อของธนาคารเป็น
"ธนาคารเพื่อการเกษตร" เพราะ "สหกรณ์การเกษตร" เป็นแต่เพียงส่วนหนึ่งของการเกษตร ทั้งโดยสำคัญ
กับชนบทผู้ได้รับรองอยู่โดยตรงแล้วทำให้โอนกิจการของธนาคารเพื่อการสหกรณ์มายังธนาคารใหม่ จึงไม่จำเป็น
ต้องให้ที่รับรองไว้อีกด้วย เพราะจะทำให้ของเงินมีค่านาวเรือไม่

คณะกรรมการร่างกฎหมายเห็นควรให้ตั้งชื่อ "ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร" ไว้
เพราะโอนกิจการของธนาคารเพื่อการสหกรณ์มาเป็นต้นฐาน และมุ่งหมายจะสนับสนุนให้สหกรณ์การเกษตรที่
เกิดขึ้นในธนาคารใหม่ ทั้งสหกรณ์การเกษตรที่จะเป็นศูนย์กลางสำคัญของธนาคารใหม่ต่อไปด้วย

มาตรา ๑๔ ในการประชุมคณะกรรมการร่างกฎหมาย วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔ ผู้แทนกระทรวงการคลังได้เสนอหาหรือคณะกรรมการร่างกฎหมายว่า กระทรวงการคลังมีความประสงค์ใหญ่ซึ่งอยู่นอกจากกระทรวงการคลังเลือกตั้งกรรมการโดยตามส่วนจำนวนหนึ่งคือ คณะกรรมการร่างกฎหมายเห็นว่า โดยที่ขนาดการตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติพิเศษ และใช้ทุนของรัฐเป็นหลัก จึงให้คณะกรรมการเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการของธนาคาร ถ้าจะมีกรรมการซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งขึ้นมาด้วย ก็คงจำกัดจำนวนเพียงไม่เกิน ๒ หรือ ๓ คน จึงตกลงให้ผู้แทนกระทรวงการคลังร่างแบบบัญชีตามแนวทางการพิจารณา

ในการประชุมคณะกรรมการร่างกฎหมายวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔ จึงได้เตรียมร่างแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๖ ทวิ และมาตรา ๒๕ ไปเสนอที่ประชุม ตามข้อความแนบท้ายบัญชี แต่ในการประชุม ผู้แทนกระทรวงการคลังได้เสนอขึ้นใหม่ว่า กระทรวงการคลังมีความประสงค์ใหญ่ซึ่งอยู่นอกจากกระทรวงการคลังเลือกตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นตามส่วนจำนวนหนึ่งโดยสามัญ และถ้าได้ถือร่างมาด ก็ให้เลือกตั้งกรรมการข้างนอกตามส่วน คณะกรรมการร่างกฎหมายเห็นว่าตามบัญชีเดิมมีระบัตินอกหลักการ ขูดฐานของร่างพระราชบัญญัติซึ่งคณะกรรมการได้เห็นชอบไว้แล้ว จึงให้ระงับการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว และในที่สุดจึงได้เป็นไปตามร่างมาตรา ๑๔ ซึ่งได้พิจารณาไว้เดิม ถ้ากระทรวงการคลังมีความประสงค์จะแก้ไขเพิ่มเติมเรื่องนี้ประการใด ขอนจะเสนอต่อคณะกรรมการได้

มาตรา ๑๕ ในการประชุมคณะกรรมการร่างกฎหมาย วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔ ได้เสนอความเห็นของที่ประชุม กระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทย ว่า การออกของบังคับเกี่ยวกับธุรกิจต่าง ๆ และการออกของบังคับว่าด้วยการส่งเคราะห์ที่ปฏิบัติงาน ขอให้เพิ่ม "โดยได้รับความเห็นชอบของรัฐมนตรี" ไว้ด้วย เพื่อเป็นทางกำกวมในเมืองคนมีให้เกินขอบเขตอันสมควร

คณะกรรมการร่างกฎหมายไม่ตกลงให้เพิ่ม เพราะเห็นว่า ถ้ารัฐมนตรีให้ความเห็นชอบก่อนแล้ว เมื่อต่อไปเกิดกรณี รัฐมนตรีจะเห็นด้วยหรือไม่จึงแก้ไขตามมาตรา ๑๒ ไม่ตก

มาตรา ๒๒ (๔) ในการประชุมคณะกรรมการร่างกฎหมาย วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔ ได้เสนอขอให้พิจารณาเรื่องบัญชีการมีรายได้ออกจากงานอื่นด้วย แต่ไม่ถึงกับยกพร่องในหน้าที่คืออาจเป็นเหตุให้งานของธนาคารไม่ก้าวหน้าตามที่ควร จึงควรให้คณะกรรมการของธนาคารมีอำนาจพิจารณาใหญ่จัดการออกในกรณีใด คณะกรรมการร่างกฎหมายตกลงกันไม่เห็นด้วย เพราะถือว่าบัญชีไว้เพียง "บทระงับคดี" ก็มิทางที่คณะกรรมการจะพิจารณาใหญ่จัดการออกโดยวางกว้างขวางสมควรแล้ว

มาตรา ๓๓ ในการประชุมคณะกรรมการร่างกฎหมาย วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔ ได้เสนอความเห็นของสำนักงานกฎหมาย ธนาคารแห่งประเทศไทย ว่า ควรเพิ่มบทบัญญัติโดยตรงให้ประธานกรรมการเป็นประธานในการประชุมใหญ่ของผู้ถือหุ้น เพราะเพียงแต่ให้ "อำนาจ" ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้ อาจมีปัญหาได้ เนื่องจากประธานกรรมการในธนาคารมีใหญ่ผู้ถือหุ้น คณะกรรมการร่างกฎหมายเห็นว่า ตามมาตรา ๓๓ ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๐๔๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในกรณีนี้ และตามบทบัญญัติที่บัญญัติว่า ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในการประชุมใหญ่ มีข้อขัดข้องเกี่ยวกับกิจการที่ผู้แทนประการใด จึงเห็นว่าไม่มีปัญหา

มาตรา ๓๓ โดยที่มาตรานี้มีผลถึงแก่การชำระบัญชี วัตถุประสงค์ความเรื่องเลิกธนาคารซึ่งควรบัญชี
ไว้ก่อนการชำระบัญชี จึงได้เสนอความเห็นของสำนักงานกฎหมาย ธนาคารแห่งประเทศไทย ว่า ควรเพิ่มข้อความ
เป็นวรรคแรกของมาตราที่ว่า "การเลิกธนาคาร จะทำได้แต่โดยพระราชบัญญัติ" ส่วนข้อความเกี่ยวกับการ
ชำระบัญชีควรเป็นวรรคสองในมาตราเดียวกัน แต่คณะกรรมการร่างกฎหมาย คงมีความเห็นเห็นว่าไม่จำเป็น
ต้องเพิ่ม เพราะเป็นที่เข้าใจแต่เดิมอยู่ในตัวแล้ว

ข้อหารือ

คุณปรีดา ประสานกิจจักษ์ โคทาวีรของเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาเมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๘
ในเรื่องต่อไปนี้

๑. เรื่องที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นควรเพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับ chattel mortgage ในร่าง
พระราชบัญญัตินี้ รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่าไม่ควรเสนอในที่ประชุมคณะกรรมการร่างกฎหมาย
เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินี้ เพราะไม่เหมาะสมที่จะเพิ่มบทบัญญัติเช่นนั้นได้ ทั้งมีความเห็นว่า⁺ ในที่ประชุม⁺เรื่องนี้
ก็จำเป็นของออกพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมและใช้เป็นการทั่วไป มีใช้เพื่อประโยชน์แก่ธนาคารไทยเพราะเท่านั้น

๒. เนื่องจากในการประชุมคณะกรรมการวินิจฉัยการ เสนอขอแก้ไขเพิ่มเติม วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๐๘
กรรมการบางท่านเห็นว่า ควรตัดข้อความในบทบัญญัติของธนาคารแห่งประเทศไทยออก เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกร
ซึ่งอยู่ในธนาคารซึ่งจะใช้ประกันเงินกู้ได้ แต่คณะกรรมการเห็นว่า การส่งเสริมเกษตรกรเป็นทางใหญ่ของ
ธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งวัตถุประสงค์ความมุ่งหมายของธนาคาร รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่าควรสงวน
ข้อความดังกล่าวไว้ เพราะเป็นที่ถกถึงความมั่นคงของธนาคารโดยทั่วไป

ได้
9๑๓๗๐๘